

Nr 25.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fiskprisreglering samt främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition (bil. 30, p. 17) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. för budgetåret 1947/48 beräkna ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 7 mars 1947 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 162, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1948 må i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen förordade grunder anordnas reglering av priserna å saltvattensfisk ävensom handeln med strömming;

dels besluta, att staten genom riksgäldskontoret skall ställa garanti för ett lån åt Västskustfisk, förening u. p. a., i riksbanken å ett belopp av intill 2 500 000 kronor jämte ränta;

dels å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln till *Premier för ombordsaltning av nordsjösill* anvisa ett *reservationsanslag* av 60 000 kronor;

dels ock å kapitalbudgeten för budgetåret 1947/48 under *Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

I skrivelse den 21 februari 1947 har *statens livsmedelskommission* framlagt förslag angående reglering under budgetåret 1947/48 av priserna å vissa slag av fisk m. m. Vidare har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 31 augusti 1946 hemställt, att till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. måtte för budgetåret 1947/48 anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor. *1945 års fiskeriutredning* har slutligen i skrivelse den 30 januari 1947 hemställt om anvisande av ett förslagsanslag av 120 000 kronor till premiering av ombordsaltning av nordsjösill.

Efter redogörelse för dels grunderna för under innevarande budgetår med statligt stöd anordnade prisregleringar å fisk och dels förenämnda framställningar samt däröver avgivna yttranden har *föredraganden, statsrådet Sträng*, i ärendet anfört och föreslagit följande.

»Nu gällande bestämmelser rörande reglering av priserna å saltvattensfisk ha karaktären av ett provisorium i avbidan på de mera bestående anordningar, som kunna komma att vidtagas på grundval av förslag från 1945 års fiskeriutredning. Med hänsyn härtill ha bestämmelserna förlänats giltighet blott för tiden till och med den 30 juni 1947. Ehuru nämnda utredning numera avgivit sitt betänkande (SOU 1947: 2) och därvid bland annat framlagt förslag angående den prisreglerande verksamheten på fiskets område, torde det emellertid såsom jag redan tidigare framhållit icke bliva möjligt att för årets riksdag framlägga några på betänkandet grundade förslag i ämnet. Fråga uppstår därför huru förhållandena på förevarande område böra ordnas för tiden intill dess slutlig ståndpunkt fattats till fiskeriutredningens berörda betänkande.

Såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår har statens livsmedelskommission föreslagit, att under nästkommande budgetår skulle anordnas prisregleringar enligt i stort sett samma riktlinjer som under löpande budgetår. Då dessa prisregleringar enligt vad kommissionen framhållit synas ha fungerat tillfredsställande vill jag förorda, att nu gällande system förlänges att gälla även under budgetåret 1947/48.

Kostnaderna för upprätthållande av prisregleringarna under nästa budgetår ha av livsmedelskommissionen beräknats till omkring 2 325 000 kronor, medan inflytande regleringsavgifter för samma tid uppskattats till cirka 2 130 000 kronor. Till täckande av mellanskillnaden kan enligt vad kommissionen upplyst vid ingången av nästa budgetår — bortsett från ett underskott å strömmingsregleringen å 50 000 kronor — beräknas stå till förfogande en behållning från prisregleringarna under innevarande budgetår å omkring 750 000 kronor. Något särskilt anslag torde fördenskull icke behöva anvisas för ändamålet för budgetåret 1947/48.

Vad beträffar berörda underskott å 50 000 kronor synes detta i anslutning till vad livsmedelskommissionen ifrågasatt böra få täckas ur förenämnda behållning, oaktat detta kommer att innebära att andra medel än de löpande strömmingsavgifterna anlitas för ändamålet. Med hänsyn till att medelsbehovet för strömmingsregleringen under återstoden av innevarande budgetår eller under nästkommande budgetår kan bliva större än vad i det föregående beräknats, torde såsom livsmedelskommissionen föreslagit en höjning av regleringsavgiften å strömming böra vidtagas. Livsmedelskommissionen bör sålunda bemyndigas att från och med april 1947 vid behov höja nämnda avgift från nu utgående belopp av ett öre per kilogram med ytterligare intill ett öre per kilogram. Jag förutsätter emellertid att en sådan avgiftshöjning i möjligaste mån inskränkes till tidsperioder, då en härav föranledd höjning av strömmingsnoteringen kan antagas icke nämnvärt försvåra avsättningen av strömming. Därest genom avgiftshöjningen influtna medel komma att kvarstå odisponerade vid utgången av nästkommande budgetår, torde desamma böra fonderas för prisregleringsändamål eller på sätt Kungl. Maj:t närmare bestämmer tillgodoräknas strömmingsfiskarena.

Uppenbarligen måste alla uppskattningar av den framtida fisktillgången lida av stor osäkerhet. Det kan därför komma att inträffa, att medelsbehovet för prisregleringarna blir betydligt större än vad i det föregående antagits och så stort, att det icke kan täckas på sätt nu ifrågasatts. För dylikt fall torde därför såsom livsmedelskommissionen uttalat erforderliga medel böra kunna anskaffas genom utnyttjande av det Kungl. Maj:t givna bemyndigandet att förordna om regleringsavgift även å beredd importfisk. Ifrågavarande bemyndigande bör följaktligen förlängas att gälla även under nästa budgetår. Jag förutsätter emellertid härvid, att nämnda avgift icke skall överstiga vad som motsvarar regleringsavgiften å motsvarande inhemsk vara.

För upprätthållande av sin prisreglerande verksamhet ha prisregleringsföreningarna såsom av det förut anförda framgår erhållit lån av statsmedel. I fråga om dessa lån ha föreningarna medgivits räntefrihet under innevarande budgetår. Ehuru vid lånens beviljande sålunda närmast förutsattes, att dessa icke skulle vara förenade med en sådan förmån under längre tid, vill jag i likhet med livsmedelskommissionen icke motsätta mig, att föreningarna befrias från skyldighet att erlagga ränta å lånen även under budgetåret 1947/48. Enligt vad livsmedelskommissionen upplyst är den ena av prisregleringsföreningarna, Västkustfisk, centralförening u. p. a., för sin verksamhet utöver det föreningen beviljade statslånet, vilket uppgår till 2 500 000 kronor, i behov av en rörlig kredit å samma belopp. Med hänsyn till vad i ärendet anförts synes föreningen böra beredas möjlighet till erhållande av en kredit å nämnda belopp i riksbanken. Då härför erfordras säkerhet som föreningen för närvarande synes sakna möjlighet att ställa, anser jag mig böra förorda, att staten genom riksgäldskontoret ställer garanti å ett lån till ifrågavarande förening i riksbanken å intill 2 500 000 kronor jämte ränta. Då emellertid den nu ifrågasatta krediten är av rent affärsmässig natur och sålunda bör utlämnas på sedvanliga villkor, kommer föreningen härvidlag icke i åtnjutande av några lättnader i form av räntefrihet eller dylikt.

Vad livsmedelskommissionen anført rörande auktorisation av partihandlare med strömming föranleder icke någon erinran från min sida. Frågan om vidtagande av de av kommissionen ifrågasatta ändringarna i kungörelsen nr 247/1946 om prisregleringsavgift å fisk m. m. torde däremot få upptagas till behandling först i samband med prövningen av 1945 års fiskeritrednings betänkande.

Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, torde det få ankomma å Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter i ämnet, som må finnas erforderliga.

Såsom lantbruksstyrelsen i sin skrivelse framhållit torde vid utgången av löpande budgetår någon behållning å anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk icke komma att föreligga. Då enligt min mening ifrågavarande låneverksamhet bör upprätthållas även under nästa budgetår, torde alltså medel nu böra äskas för ändamålet. Härvid synes medelsbehovet

i anslutning till vad lantbruksstyrelsen anfört kunna uppskattas till 500 000 kronor, eller samma belopp som för löpande budgetår. Jag tillstyrker sålunda, att för budgetåret 1947/48 å kapitalbudgeten anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor för utlämnande av lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

Vad slutligen angår 1945 års fiskeriutrednings framställning torde det såsom utredningen framhållit vara uppenbart, att sill som saltas omedelbart efter fångsten ger en bättre vara än sådan som saltas först vid en senare tidpunkt. Det synes därför böra eftersträvas, att så stora kvantiteter som möjligt av den fångade sillen saltas ombord ute på fiskeplatsen. Detta förfaringsätt, som är av särskild betydelse för att resultaten av fisket å avlägsna fiskevatten skola bli tillfredsställande, skulle bidra till en förbättring av kvaliteten av den sill som erhålles genom de av svenska fiskare numera bedrivna fångsterna vid Fladenground i Nordsjön. För att uppmuntra ett mera allmänt tillämpande av denna metod har ifrågasatts premiering av ombordsaltning av dylik sill. Det torde emellertid kunna förutsättas att den kvalitetsförbättring som erhålles genom ombordsaltningen kommer att giva ett merpris, som normalt skulle täcka de av denna saltningsmetod förorsakade högre kostnaderna. Emellertid vill jag dels med hänsyn till önskvärdheten att i nuvarande försörjningsläge få fram så stora sillfångster som möjligt dels för att öka intresset bland fiskarna för ombordsaltning förorda, att i enlighet med vad utredningen föreslagit en premiering sker för sådan saltning av nordsjösill. Jag vill emellertid här understryka, att en dylik premiering endast är att betrakta såsom en engångsåtgärd, betingad av de nuvarande förhållandena. Då metoden i fråga vunnit ökat insteg, torde sålunda några premier vid dess användande icke längre behöva ifrågakomma.

Här ifrågasatta premier torde, såsom ock utredningen föreslagit, böra utgå efter liknande grunder som vid drivgarnsfisket efter sill vid Island. Under förhandenvarande omständigheter är jag icke beredd att tillstyrka, att för ändamålet avses högre belopp än 60 000 kronor. Ett anslag av denna storlek bör sålunda uppföras å riksstaten för budgetåret 1947/48 för ändamålet. Anslaget, som torde böra benämnas Premier för ombordsaltning av nordsjösill, synes böra givas reservationsanslags karaktär. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter beträffande anslagets disposition.»

Utskottet. I avvaktan på det slutliga ställningstagandet till det av 1945 års fiskeriutredning numera framlagda betänkandet angående fiskerinäringens efterkrigsproblem och den prisreglerande verksamheten på fiskets område tillstyrker utskottet, att det nu gällande provisoriska systemet för regleringen av handeln med saltvattensfisk i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag förlänges att gälla även under budgetåret 1947/48. Jämväl övriga av Kungl. Maj:t i förevarande proposition framlagda förslag har utskottet funnit sig kunna biträda. Vad särskilt angår anslaget till premier för ombord-

saltning av nordsjösill vill utskottet i anledning av vad föredragande statsrådet anfört framhålla, att denna premiering, även om förhållandena skulle föranleda att anslag för ändamålet erfordras för ytterligare något budgetår, enligt utskottets mening dock bör betraktas såsom en åtgärd av övergående natur.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1948 må i huvudsaklig överensstämmelse med i det föregående förordade grunder anordnas reglering av priserna å saltvattensfisk ävensom handeln med strömming;

2) besluta, att staten genom riksgäldskontoret skall ställa garanti för ett lån åt Väst kustfisk, förening u. p. a., i riksbanken å ett belopp av intill 2 500 000 kronor jämte ränta;

3) å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln till *Premier för ombordsaltning av nordsjösill* anvisa ett *reservationsanslag* av 60 000 kronor;

4) å kapitalbudgeten för budgetåret 1947/48 under *Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Stockholm den 17 april 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Alfred Andersson, Nils Olsson, Näslund, Hagman, Jonsson och Isaksson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Liedberg, Gustafson i Vimnerby, Mäler, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina och Svensson i Ljungskile.
